

До Председателя на Научно жури,
назначено със
Заповед № Р-109-279/24.06.2025г.
на Ректора на МУ-Варна
„Проф. д-р Параскев Стоянов“

СТАНОВИЩЕ

от доц д-р Невяна Валентинова Велева – Кръстева, дм

Катедра по Офталмология, Медицински Факултет, Медицински Университет – София, назначена за член на Научно жури, съгласно Заповед № Р-109-279/24.06.2025г. на Ректора на МУ-Варна „Проф. д-р Параскев Стоянов“ и определена на основание Протокол №1/30.06.2025г. за външен член на научното жури, изготвящ становище.

ОТНОСНО: Дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ от д-р Славяна Димитрова Малчева-Маринова, редовен докторант към Катедра „Очни болести и зрителни науки“, Факултет „Медицина“, Медицински Университет – Варна, на тема „Офталмологични перспективи на детското очно здраве“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина и научна специалност Офталмология, шифър 03.01.36, с научен ръководител доц. д-р Яна Манолова, дм, Катедра „Очни болести и зрителни науки“, МУ – Варна.

Актуалност на темата

Чрез зрението човек възприема над 90% от заобикалящата го информация. Нормалното анатомично и функционално развитие на зрителния анализатор са критични за цялостното развитие на децата, като тежките зрителни увреждания водят до значителни нарушения в нормалното нервно-психическо, емоционално, физическо и професионално съзряване на подрастващите. Създаването и функционирането на скринингови програми, насочени към „детското зрение“, изисква задълбочено познаване на детската очна патология в световен, национален и регионален мащаб. В последните години с навлизането на съвременните технологии и особено по време и след COVID-19 пандемията, сме свидетели на коренна промяна в ежедневието както на малките деца, така и на юношите – все по-малко време, прекарано в дейности навън и все повече в

условията на близка зрителна работа и особено в прекомерната употреба на видеодисплеи. Това доведе до разрастваща се епидемия от миопия и тежки астенопични оплаквания, които се наблюдават дори и в предучилищна възраст. Задължително е разработването на национална стратегия, съобразена с особеностите на всеки регион, насочена към профилактиката, ранното диагностициране и лечение на детската очна патология.

Общи биографични данни

Д-р Славяна Малчева-Маринова завършва средното си образование в ГПЧЕ „Никола Йонков Вапцаров“, гр. Шумен. През 2011 г. се дипломира като Магистър по Медицина, МУ – Варна. Специализацията си по Офталмология започва през 2012 г. в „СОБАЛ д-р Тасков“, гр. Търговище, като по-късно продължава като лекар специализант в УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД, гр. Варна. През 2016 г. придобива специалност Очни болести към МУ – Варна. Зачислена за докторант към Катедра „Очни болести и зрителни науки“, МУ - Варна през 2020 г. Ежегодно посещава и участва в конгреси и конференции в България и чужбина. Има следдипломни курсове в областта на ултразвуковата диагностика в офталмологията; интравитреално приложение на медикаменти; съвременни методи на изследване на структурните промени в ретината; лазери в офталмологията.

Общи данни за дисертационния труд

Дисертационният труд и Авторефератът са изготвени в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложение на ЗРАС и Правилника на МУ-Варна. Разработката е представена на членовете на научното жури на електронен носител, а авторефератът на хартиен и електронен носител. Дисертационният труд е написан на общо 148 стандартни машинописни страници, като обхваща следните раздели – Резюме (на български и английски език), Увод (2 стр.), Литературен обзор (57 стр.), Цел и задачи (1 стр.), Материал и методи (2 стр.), Резултати и Обсъждане (45 стр.), Изводи (1 стр.), Приноси (1 стр.), Библиография (9 стр.). Трудът е онагледен с 23 таблици и 38 фигури.

Литературен обзор

Литературният обзор заема малко над 1/3 от дисертационния труд. Библиографичната справка включва 255 заглавия, като над 50% са от последните 10 години, значителна част, от които от последните 5 години, което посочва актуалността на темата и познаването на съвременните аспекти в епидемиологията на детската очна патология от страна на докторанта. Като недостатък може да се изтъкне фактът, че само 14 от литературните източници са на кирилица, което разкрива необходимостта от по-задълбочено проучване на проблема в България. През последните години са публикувани редица

дисертационни трудове и статии, отразяващи разпространението на очните заболявания в детската популация у нас, както и подробно разглеждане на отделни нозологични единици или групи от заболявания. Литературният обзор е разделен на две големи подглави: 1. Очна патология в детска възраст и 2. Световни данни за разпределението на детската очна патология. В първата глава подробно е описана детската очна патология – вродени, наследствени и придобити заболявания, като акцент е поставен върху влиянието на пандемията COVID-19 и неблагоприятното въздействие на електронните устройства върху детското (очно) здраве. Във втора глава е отразена епидемиологията на детската очна заболяемост в различни региони и страни на света. Литературният обзор логично завършва с представянето на различни програми за опазване на детското очно здраве, като са цитирани различни страни и утвърдените в тях практики.

Цел и задачи

Целта е ясно формулирана, като за постигането ѝ са формулирани 5 задачи: събиране на медицинска информация от офталмологични прегледи на деца (0-17 г. вкл.) от три медицински заведения на територията на град Шумен; статистически анализ на разпределението на офталмологичната патология в детска възраст на територията на гр. Шумен за всяка една година от изследвания период и общо за целия период на изследване; проследяване на динамиката в детската очна заболяемост в периода преди, по време и след пандемията COVID-19; сравнение на получените резултати с данни от проучвания върху разпределението на детската очна патология от чуждестранни и местни литературни източници; формулиране на препоръки за оптимизиране на офталмологичния скрининг в детска възраст.

Материал и методи

Проведеното проучване е ретроспективно, като е използвана наличната медицинска информация от осъществените амбулаторни прегледи от 6 различни офталмолози на територията на град Шумен за период от 4 години. Представени са включващите и изключващи критерии на проучването. С цел по-нагледно представяне и за улесняване на статистическия анализ на информацията водещите диагнози са обединени и класифицирани по групи. Данните от различните медицински центрове са обединени и структурирани в обща база данни, след което са подложени на статистически анализ, като са описани използваните статистически методи.

Резултати и дискусия

Резултатите са представени подробно и на добър медицински език. Анализът е направен в резултат на събраната информация от 2579 първични офталмологични прегледи на деца на възраст от 0 до 17 години. Обработена е подробно информацията за всяка нозологична единица/група, като са представени резултатите за всяка една от тях както за всяка една от разглежданите години, така

и за целия период. Прави впечатление намаляване на броя на прегледите в годините на пандемията от COVID-19 и особено на профилактичните прегледи в този период. За целия изследван период най-чести са прегледите при децата в юношеска възраст 12-17 г., а най-малко в предучилищна възраст. Получените данни са изнесени подробно, като в обобщение и за по-лесно възприемане, информацията е онагледена с графики и таблици. Като най-честа причина за офталмологичен преглед се очертават рефракционните грешки, следвани от нарушенията на акомодацията, зрителната астигматизация и главоболието. Интересен е резултатът, че честотата на амблиопия в гр. Шумен е 0.62% в разглежданата популация, което е значително по-ниско от това, което се наблюдава в други региони на страната и в световен мащаб. По време на епидемията от COVID-19 и след това се отчита увеличаване на честотата на миопия и оплаквания, свързани със зрително натоварване на фона на отразеното значително намаляване на случаите на възпалителни заболявания на преден очен сегмент. За съжаление, стряскащ е резултатът от наличието на много малко профилактични. Дискусията е представена в последните раздели на главата, като е направен анализ за всяка отделна нозологична единица.

Изводи

Формулирани са 6 изводи, като се акцентира върху необходимостта от организирането на ежегодна, всеобхватна, общодостъпна и регионално индивидуализирана програма за профилактика на детското очно здраве в България.

Приноси

Приносите на дисертационния труд са с познавателен, научно-приложен и потвърдителен характер. Основен представен принос на разработката е задълбоченият обзор върху влиянието на пандемията от COVID-19 върху детското очно здраве.

Наукометрични показатели

Във връзка с дисертационния труд докторантът д-р Славяна Малчева-Маринова представя 2 публикации. Тя е първи автор и на двете статии, които са публикувани в списание с научно рецензиране, без рефериране. От предоставената информация от „Докторантско училище“, МУ-Варна, докторантът отговаря на наукометричните показатели, като за нея важи Правилник за развитие на академичния състав в МУ-Варна, действащ до 25.07.2025г.

Авторефератът представя в сбит, но изчерпателен вид информацията от дисертационния труд, като оформянето му отговаря на изискванията.

Заклучение

Дисертационният труд на д-р Славяна Малчева-Маринова разглежда актуален и изключително важен проблем в областта на съвременната офталмология – детската очна патология. Оценката ми за представения научен труд е положителна и препоръчвам на членовете на научното жури да гласуват положително и да присъдят на д-р Славяна Малчева-Маринова образователната и научна степен доктор.

10.09.2025г.

гр. София

Изготвил

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

/доц. д-р Невяна Велева-Кръстева, дм/